

У СУВОРІ слаўных імён, якімі было так багата мінулае стагоддзе рускай гісторыі, яркім святлом ззяе імя «няўрымлівага Вісарыяна». Волат філасофскай думкі, рэвалюцыйна-дэмакрат, заснавальнік новай эстэтыкі, вялікі крытык і публіцыст, Бялінскі пакінуў у свядомасці чалавецтва след, які не зруйнаецца ніколі. Тысячу разоў меў рацыю Пляханав, калі гаварыў: «Ён лічыў не закончаным, Бялінскі. Гэта нейкі вугал, які раскрываецца далей, і ўся руская грамадскасць ёсць працяг праблемы, пастаўленай Бялінскім».

Здаўляючая шматгранная спадчына Бялінскага складала бліскучую старонку сусветнай культуры. І як сьвятая сусветнай культуры адзначаць сёння ўсе прагрэсіўныя людзі змянона шара 150-годдзя з дня нараджэння гениальнага мысліцеля і барацьбіта. У нас, савецкіх грамадзян, пачуццё глыбокай пашаны да слаўнага сына радзімы зліваецца з пачуццём патрыятычнай гордасці за тое, што мы здзейснілі мары, якімі ён жыў і якія вялі яго на змаганне. Расія сёння, які і прадбачыў Бялінскі, узнікае ў пачатках пачатку, «дае законы літаратуры і мастацтва» і прымае шырую дзяліну павяі «ад усяго аднаго чалавечтва».

У імя гэтай будучыні, а нашай сучаснасці, «няўрымліва Вісарыяна» і аддаў сваё цудоўнае жыццё, якое не назавеш інакш, як подзвіг. У змрочныя гады царскага самаўладства, калі чорныя хмары рэакцыі густа засцілі гарызонт, калі тыраны-прыгоннікі душылі ўсё жывое «навокал», ён смела і рапуча выйшаў на дарогу са сцягам барацьбы ў руках. Гэта было не самахараўанне сентыментальна настроенага інтэлігента дэста ачэскай свайго сумлення і душой раўнавагі. Гэта была патрэба сэрца, якое ўсё збалелася болей раздзімы, была бязмежная вера ў гістарычную асуджанасць свету цемры і баспраўя і рэальнага ацэнка сваіх магчымасцей у рэвалюцыйнай грамадстве.

Настойны шукальнік ісціны, Бялінскі перажыў пачынаючы захапленні тэлеграфічнай філасофіяй. Але ён заўсёды кіраваўся высокай рэвалюцыйнай мэтай, жыў стражніком баіца за імя свайго народа. «Любіць сваю радзіму, — гаварыў В. Р. Бялінскі, — значыць — палітычна жадаць, бацьчы ў ёй ажыццяўленне ідэала чалавечтва і па меры сіл сваіх садзейнічаць гэтаму». Яму самому прырода адмерла вялікую меру таленту і духоўных сіл, і ўсе яны без астатні былі прынесены на алтар Айчыны.

З імем Бялінскага звязаны пачаткі новага этапу рэвалюцыйнай барацьбы ў краіне. У. І. Ленін назваў яго «папярэднікам поўнага вызвалення дзяржавы ад апазіцыі і нашым вызваленнем руху», падкрэсліўшы тым самым гістарычную заслугу вялікага мысліцеля і рэвалюцыйна-дэмакрата. Дзеяслова Бялінскага вырасла на слаўных традыцыях Радзішчава і дэкабрыстаў і разам з тым яна ўвабляла патрэбу новай эпохі, калі рэвалюцыйнасць дзяржавы ўжо вычарпала сваё. Бялінскі прынёс у тэарэтычную і ідэйную барацьбу настрай шырокіх дэмакратычных слаў грамадства. У якія высокія сферы філасофіі, палітыкі і эстэтыкі і прынікала яго думка, ён заўсёды выходзіў у надзвычай ісціны і імкненні савецкай малады, Ліквідацыя прыгоннага права была ў той час самай вострай праблемай грамадскага жыцця, і гэта абумоўліла пафас усяй шматграннай творчасці Бялінскага.

Фізічнае жыццё вялікага мысліцеля абмежавана рамкамі першай паловы мінулага стагоддзя. Яго духоўнае жыццё не будзе мець мяжы. Прынамсі мы, яго «ўнукі і праўнукі», з поўнай падставы гаворым: ён наш сучаснік, ён непасрэдна ўдзельнік спраў, якіх мы зьявісям і будзем здзяйсняць. Пафасныя кнігі вялікага крытыка мы раскрываем сёння не толькі і не столькі для таго, каб дазнацца, што адбылася паўста стагоддзя назад. Яны дапамагаюць нам пры вырашэнні востра надзменных ідэалістычных праблем. Бялінскі таму і



ЁН — НАШ СУЧАСНІК

геній, што ён, зрабіўшы многа для свайго эпохі, пракаў шырокую дарогу да свядомасці наступных пакаленняў.

Жывучы і змагаючыся эстэтычна ідэя вялікага мысліцеля і яго багачыня крытычнай спадчыны. Бялінскі тварыў у эпоху, надзвычай пэўную ў развіцці рускай літаратуры, эпоху, азнаменаваную імёнамі Пушкіна і Гоголя, Лермантова і Калыцова. Адбываліся глыбокія змены ў саміх адносінках літаратуры да рэчаіснасці. Нерамова рэалістычнага метад адкрывала ёй дарогу да шматграннага і глыбока прайдзенага адлюстравання народнага жыцця. Бялінскі добра разумее, якую вялікую ролю здолее адыграць літаратура ў абуджэнні народнай самасядальнасці, калі сіла рэалізму памножыцца на сілу перадач ідэй часу, калі служэнне грамадскаму інтарэсам будзе асновай асноў мастацкай творчасці. І ён са стражніком рэвалюцыйнага баіца і смеласцю вялікага вучонага-наватара ўступіў у барацьбу адтакую літаратуру, амаль адразу стаўшы яе прызнаным тэарэтыкам і правадзіром. Папярэднікі не пакінулі яму эстэтычнай творы, якая адпавядала б новаму характару і новым задачам літаратуры, і вялікі мысліцель у ходзе літаратурнай барацьбы выпрацаваў сваю сістэму поглядаў, свае прыцыпы эстэтычнага мыслення. Так нарадзілася эстэтыка рэвалюцыйнай дэмакратыі, якая ўзяла эстэтычную думку дэмакратычнага пераходу на вышэйшы ступень.

Першай і самай важнай асаблівасцю новай эстэтычнай сістэмы была яе цесная сувязь з філасофіяй і палітыкай ідэя рэвалюцыйнай дэмакратыі, якая ўспрыняла пафасам актыўнага лапанія і пераўтварэння свету, духам класавай барацьбы. Бялінскі і яго непасрэдны па-

слядоўнікі Чарнышоўскі і Дабралюбаў бачылі месца мастацтва не ў арыстакратычным салоне, а на барыкадах. Яны рапуча выступілі супраць тае занага «чыстага мастацтва», разлічанага на вузкая кола спакішаных аматараў прыжогіа.

У вышэйшай ступені актуальна гучыць сёння думка Бялінскага аб тым, што зместам сацучнага мастацтва з'яўляецца прайдзена народ, яго інтарэсы, погляды, пошты. Распаўсюджаныя пэўныя народніцкі мастацтва, марксісцка-ленінская эстэтыка трывала абдыраецца на спадчыну рэвалюцыйнага дэмакрата. Бялінскаму ў гэтай спадчыне па праву належыць месца першага тэарэтыка, які крытычна народніцкі зрабіў галоўным прыняццём разгледзі літаратурнага працэсу і асобных мастацкіх твораў.

Пістарычныя ўмовы, у якіх тварыў Бялінскі, патрабавалі ад літаратуры перш за ўсё адмаўлення пафасу, і вялікі крытык усім жарам сэрца падтрымліваў гогаўскі напрамак творчасці. Але тыя, хто сьвядае, быццам пафас выхрысці і адмаўлення павінен пераважаць у мастацтве незалежна ад эпохі, і пры гэтым пасылалі на Бялінскага, проста не ў ладах з праўдай. Бялінскі заўсёды выходзіў пры разгледзі літаратурнага працэсу з канкрэтна-гістарычных прадпалаў, і гледзячы да іхнага напярэд, ён гаварыў: «...Прычына верна адлюстроўваць адноўныя з яны жыцця, даць магчымасць тым жа людзям або іх паслядоўнікам, калі прыдзе час, верна адлюстроўваць і стаючыя з яны жыцця, не ставячы іх на хаду, не перавышчываючы, словам, не ідэалізуючы іх рытарычна».

З глыбіні мінулага стагоддзя вялікі крытык гениальна прадбачыў характар пошукаў літаратуры і мастацтва нашых дзён.

Створана Бялінскім і развіццё яго паслядоўнікамі Чарнышоўскім і Дабралюбавым тэорыя рэалізму не толькі стала сцягам рускай літаратуры на цэлы гістарычны перыяд — яна і сёння валодае вялікай сілай уздзеяння на літаратуру-мастацкі прайдэс. Гэта невычэрпная крыніца ідэй, баявая школа мастацкага майстэрства. Кнігі Бялінскага клічуць пісьменнікаў і мастакоў да ўмацавання сувязі з сучаснасцю, патрабуючы высокай ідэйнасці і мастацкай дасканаласці твораў, вучаць гаварыць суровую праўду жыцця. Вялікая фігура Бялінскага ўзвышаецца і на полі свабоднага прайдэс мастацтва свету з рэвалюцыйнай эстэтыкай капіталістычнага Захаду. Непадарва ідолаў капіталізму спрабуюць уздымаць скажы спадчыны гениальнага мысліцеля, выдаючы ў ёй за асноўнае тое, што ў сапраўднасці мела выпадковы характар.

Бялінскі служыць для нас узорам высокага майстэрства літаратуры-мастацкай крытыкі. Здаўляючая шырыня і канцэптуальнасць поглядаў на літаратуру спалучаюцца ў яго з пільнай увагай да «тэхналогіі» мастацкага твора, да самых, здавалася б, нязначных драбніч мастацкага паляна.

Есць у Бялінскага цікавая думка: «Каб паўтэчна адлюстроўваць рэчаіснасць, мала аднаго прыроднага таленту: трэба яшчэ каб пад рукою пата была паўтэчна рэчаіснасць». І як бы парадзіў нас вялікі прадзак за савецкі пісьменнікаў і мастакоў, калі б мог паглядзець, у якім жыццёвым матэрыялам маюць яны справу! Натхненія, пафасныя твора пра наш гераічны час будуць лепшымі помнікамі яму, слаўнаму з слаўных сыноў радзімы, які, быццам горкаўскі Данка, асвятляў поўным светам сэрца шлях літаратуры і мастацтва.

СВАБОДА ТВОРЧАСЦІ ЛЁГКА СПАЛУЧАЕЦА СЯ СЛУЖЭННЕМ СУЧАСНАСЦІ; ДЛЯ ГЭТАГА НЕ ТРЭБА ПРЫМУШАЦЬ СЯБЕ ПІСАЦЬ НА ТЭМЫ, ГВАЛІЦЦЬ ФАНТАЗІЮ; ДЛЯ ГЭТАГА ТРЭБА БЫЦЬ ТОЛЬКІ ГРАМАДЗЯНІНАМ, СЫНАМ СВАЙГО ГРАМАДСТВА, СВАЕЙ ЭПОХІ, ЗРАЗУМЕЦЬ ЯГО ІНТАРЭСЫ, ЗЛІЦЬ СВАЕ ІМКНЕННІ З ЯГО ІМКНЕННЯМІ; ДЛЯ ГЭТАГА ПАТРЭБНА СІМПАТІЯ, ЛЮБОВ, ЗДОРОВАЕ ПРАКТЫЧНАЕ ПАЧУЦЦЕ ІСЦІНЫ, ЯКОЕ НЕ АДЗЫЯЯЕ ПЕРАКАНАННЯ АД ПАЧУЦЦА ІСЦІНЫ, ТВОРЫ АД ЖЫЦЦА.

ВЕЛІЧ БЯЛІНСКАГА

Вісарыён Рыгоравіч Бялінскі карыстаецца павялічэннем павагі многіх пакаленняў людзей, якіх на кожным новым гістарычным этапе спрабуюць яшчэ больш глыбока і ўсебакова асэнсавать яго месца ў развіцці філасофскай, грамадскай, эстэтычнай думкі, уявіць значэнне яго духоўнай спадчыны.

Савецкія людзі, працоўныя краіны народнай дэмакратыі шануюць мужнага барацьбіта супраць прыгоннага права, самадзяржаўя, прагавітага шукальніка ісціны і праўды. Блізкая духоўная спадчына Бялінскага і народам капіталістычнага свету, якія змагаюцца за сваё эканамічнае, палітычнае і нацыянальнае вызваленне.

Не сталі ў баку ад імя Бялінскага і рэвалюцыйныя ідэі. Яны прымаюць усе захаваны да фарміравання твораў вялікага крытыка і рэвалюцыйнага дэмакрата.

На брудным паклёне супраць Бялінскага і іншых мысліцеляў нашай краіны спецыялізуюцца зраз белаэмігранты тыпу Н. Тоскага, В. Зянькоўскага. У фальсіфікацыі рускай грамадскай думкі актыўны ўдзел прымаюць і замежныя так званыя «спецыялісты» па рускай культуры — П. Шайберт, Р. Херр, Б. Шульц. У бруднай кніжцы аб Бялінскім нейкага Бергера Шулцэ, выдана ў 1958 г. у Мюнхене, вялікі мысліцель-матэрыяліст падаецца як богашукальнік. Шулцэ нават асуджае антырэлігійную мэтанакіраванасць пісьма Бялінскага да Гоголя.

Аўтар кнігі, фальсіфікатар і паклёнік, шляхам тэндэцыйнага падбору ўрыўкаў з артыкулаў Бялінскага і няадобрасумленнай іх інтэрпрэтацыі даказвае, што крытык ніколі не пакідаў веры. Шульцэ запэўнівае, што Бялінскі заўсёды дазду ў вучнях заходнеўрапейскай філасофаў, што ён нібыта «займаў выключнае месца: усе былі настайнікамі, ён адзін заставаўся вучнем». Боўскі даследчык П. Шайберт у кніжцы «Ад Бялінскага да Леніна» сьвядае, быццам Бялінскі ў канцы свайго жыцця быў прыхільнікам «асветнага абсалютызму» і буржуазіі.

Гэта Бялінскага называюць пераймаўшым, вучнем заходнеўрапейскай філасофаў, прыхільнікам самадзяржаўя і абсалютызму. Бялінскага, чый моцны голас у змрочную эпоху 40-х гадоў XIX стагоддзя вышчэ ідзі вызвалення і чый вялікі гений няспына шукаў ісціны, аб'явіў абсалютнае вярненне прыгоннаму рэжыму. Мікалай Пляханав, узяўшы яму савецкіх навукоўцаў думкі, калі грамадская думка сутаргава сціскалася ад навакольнага холаду і бездапаможна мітусілася ў пошмках змрочнай эпохі, гаворыць С. М. Кіраў, Бялінскі ў гэты час увасемілі пратэст супраць паскуднай рэчаіснасці, а яго творы, уяўляючы сабой неацэнны спадчыны палітыкі, філасофіі, сацыялогіі, эстэтыкі, сталі настайнікімі кнігамі рускай інтэлігенцыі, якая шукала адказ на сацыяльныя пытанні, што мучылі яе.

В. Р. Бялінскі за сваё хароўнае жыццё (ён пражыў усяго 37 год) прайшоў цяжкі шлях: ад метафізікі і галаваломных лабірынтаў голай гегеліскай абстрактнасці да дэдукцыйнага аб'ектыўнага свету, да разумення яе як калібры рэвалюцыі, ад прымянення ў ніжэйшай рэчаіснасці — ад актыўнай барацьбы супраць існуючага палітычнага ладу.

У адрозненне ад усіх філасофаў дэмакратычнага пераходу Бялінскі першым, хто ўзначаліў ідэалогію рэвалюцыйнага свабоднага, класна працоўнага і паўночнага, ён быў прыхільнікам сацыяльнай рэвалюцыі і сацыялізму. Праўда, яе сацыялізм быў утапічным, але ў той жа час ён грунтаваўся на праграме савецкай рэвалюцыі са знішчэннем самадзяржаўя, на ліквідацыі буйнага памешчыцкага землеўласніцтва, на падзеле зямлі паміж сялянамі.

Бялінскі самастойна прайшоў да вызначэння, што пытанне аб вызваленні сільна, які ён гаварыў, вырашаецца або адменай прыгоннага права зверху пад патрозы народа, або паўстання або ў тымся раёну больш непрымным шляхам для рускага дзяржавства. У пісьме да Гоголя Бялінскі адзначаў, што ў Расіі самыя сучасныя нацыянальныя пытанні: «знішчэнне прыгоннага права, адмена цалесных пакаранняў, увядзенне па магчымасці строгага выканання хоць бы тых законаў, якія ўжо ёсць». Але было б няправільна думаць, што аўтар пісьма абмяжоўваў разшэн «важных нацыянальных пытанняў» толькі фармальнай адменай прыгоннага права. Яго пісьмо накіравана значна далей — да патрабавання замены існуючага грамадскага ладу. Бялінскі патрабаваў поўнага разнаволення народа, а гэта магчыма, як вядома, толькі пры знішчэнні прыватнай уласнасці на сродкі вытворчасці і эксплуатацыі чалавека чалавекам.

Не выпадкова Ленін узяў пад абарону Бялінскага ад вехаўцаў, якія пісьмо да Гоголя кваліфікавалі як «палкае і класічнае адлюстраванне інтэлігенцкага настрою».

Пісьмо Бялінскага да Гоголя Ленін назваў адным з лепшых твораў бесспэцэўнага дэмакратычнага друку, які захаваў жывое значэнне і да гэтага часу.

У канцы жыцця і творчай дзейнасці Бялінскі звярнуў увагу на прагрэсіўную ролю капіталізму ў развіцці краіны. У лютым 1848 г. Вісарыён Рыгоравіч у пісьме да Боткіна пісаў, што «ўнутраны працэс грамадскага развіцця ў Расіі пачаўся не раней, як з той хвіліны, калі рускія дзяржавства пераўтварыліся ў буржуазнае».

Амаль што адначасова, у студзені гэтага ж года, гэта значыць на некалькі дзён, Энгельс у артыкуле «Рухі 1847 года» пісаў аб Расіі: «У Расіі прамысловасць пачынае гіганцкімі крокамі пераўтварэцца нават рускіх баяр усе больш і больш у буржуа. Прыгонная залежнасць падвяргаецца абмежаванню ў Расіі і Польшчы, што значыць абмежаванне дзяржавства ў інтэрэсах буржуазіі і стварэнне свабоднага савецкага класа, у якім буржуазія ўсёма не патрэбуе».

Тут размова можа ісці, безумоўна, не аб заплысцелым і нават не аб уплыве ідэй Маркса і Энгельса на Бялінскага, бо вядома, што хоць ён і ведаў некаторыя іх артыкулы (К. Маркс — «Два крытыкі гегеліскай філасофіі права», Ф. Энгельс — «Шэлінг і яго адкрысццё»), але прамых паказанняў аб прыняцці ім марксізма няма. Па прызнанню Бялінскага, зыходзячы з вядомых яму артыкулаў, у Маркса яму падабалася крытыка рэлігіі і грамадскіх пабярэж, а ў Энгельса — ўсебаковая і рэзкая крытыка філасофіі Шэлінга. Веліч Бялінскага заключалася ў тым, што ён сілай свайго аналізу здолеў блізка падыйсці да разумення гістарычнага шляху развіцця грамадства.

Буржуазія Бялінскі разглядаў як гістарычную з'яву, якая мела сваё вялікае мінулае, сваю гісторыю і мае пэўныя заслугі перад чалавецтвам. Празрэлісцвы мысліцеля дапамагала яму ўбачыць неаднароднасць класа буржуазіі. Ён гаварыў, што не на буржуазію наогул, а на вялікі капіталістаў трэба нападаць, як на чуму і халеру. Усё ў капіталістычным грамадстве, пісаў Бялінскі, дрэбна, нікчымна, супярэчліва. Капіталістычнае ўладарства пакрыўляе капітала, калектывы музычна-танцавальнага самадзейнасці Палаца культуры прадэсуюць.

А ў гэты ж час у парку імя Горкага з сучаснымі песнямі і музычнымі п'есамі знаёмілі слухачоў вучні музычнай школы адзінаццацігодкі і музычнага вучылішча імя Глінкі, духавы аркестр тонкасуконнага камбіната.

Вісарыён Рыгоравіч Бялінскі карыстаецца павялічэннем павагі многіх пакаленняў людзей, якіх на кожным новым гістарычным этапе спрабуюць яшчэ больш глыбока і ўсебакова асэнсавать яго месца ў развіцці філасофскай, грамадскай, эстэтычнай думкі, уявіць значэнне яго духоўнай спадчыны.

Савецкія людзі, працоўныя краіны народнай дэмакратыі шануюць мужнага барацьбіта супраць прыгоннага права, самадзяржаўя, прагавітага шукальніка ісціны і праўды. Блізкая духоўная спадчына Бялінскага і народам капіталістычнага свету, якія змагаюцца за сваё эканамічнае, палітычнае і нацыянальнае вызваленне.

Не сталі ў баку ад імя Бялінскага і рэвалюцыйныя ідэі. Яны прымаюць усе захаваны да фарміравання твораў вялікага крытыка і рэвалюцыйнага дэмакрата.

На брудным паклёне супраць Бялінскага і іншых мысліцеляў нашай краіны спецыялізуюцца зраз белаэмігранты тыпу Н. Тоскага, В. Зянькоўскага. У фальсіфікацыі рускай грамадскай думкі актыўны ўдзел прымаюць і замежныя так званыя «спецыялісты» па рускай культуры — П. Шайберт, Р. Херр, Б. Шульц. У бруднай кніжцы аб Бялінскім нейкага Бергера Шулцэ, выдана ў 1958 г. у Мюнхене, вялікі мысліцель-матэрыяліст падаецца як богашукальнік. Шулцэ нават асуджае антырэлігійную мэтанакіраванасць пісьма Бялінскага да Гоголя.

Аўтар кнігі, фальсіфікатар і паклёнік, шляхам тэндэцыйнага падбору ўрыўкаў з артыкулаў Бялінскага і няадобрасумленнай іх інтэрпрэтацыі даказвае, што крытык ніколі не пакідаў веры. Шульцэ запэўнівае, што Бялінскі заўсёды дазду ў вучнях заходнеўрапейскай філасофаў, што ён нібыта «займаў выключнае месца: усе былі настайнікамі, ён адзін заставаўся вучнем». Боўскі даследчык П. Шайберт у кніжцы «Ад Бялінскага да Леніна» сьвядае, быццам Бялінскі ў канцы свайго жыцця быў прыхільнікам «асветнага абсалютызму» і буржуазіі.

Гэта Бялінскага называюць пераймаўшым, вучнем заходнеўрапейскай філасофаў, прыхільнікам самадзяржаўя і абсалютызму. Бялінскага, чый моцны голас у змрочную эпоху 40-х гадоў XIX стагоддзя вышчэ ідзі вызвалення і чый вялікі гений няспына шукаў ісціны, аб'явіў абсалютнае вярненне прыгоннаму рэжыму. Мікалай Пляханав, узяўшы яму савецкіх навукоўцаў думкі, калі грамадская думка сутаргава сціскалася ад навакольнага холаду і бездапаможна мітусілася ў пошмках змрочнай эпохі, гаворыць С. М. Кіраў, Бялінскі ў гэты час увасемілі пратэст супраць паскуднай рэчаіснасці, а яго творы, уяўляючы сабой неацэнны спадчыны палітыкі, філасофіі, сацыялогіі, эстэтыкі, сталі настайнікімі кнігамі рускай інтэлігенцыі, якая шукала адказ на сацыяльныя пытанні, што мучылі яе.

В. Р. Бялінскі за сваё хароўнае жыццё (ён пражыў усяго 37 год) прайшоў цяжкі шлях: ад метафізікі і галаваломных лабірынтаў голай гегеліскай абстрактнасці да дэдукцыйнага аб'ектыўнага свету, да разумення яе як калібры рэвалюцыі, ад прымянення ў ніжэйшай рэчаіснасці — ад актыўнай барацьбы супраць існуючага палітычнага ладу.

У адрозненне ад усіх філасофаў дэмакратычнага пераходу Бялінскі першым, хто ўзначаліў ідэалогію рэвалюцыйнага свабоднага, класна працоўнага і паўночнага, ён быў прыхільнікам сацыяльнай рэвалюцыі і сацыялізму. Праўда, яе сацыялізм быў утапічным, але ў той жа час ён грунтаваўся на праграме савецкай рэвалюцыі са знішчэннем самадзяржаўя, на ліквідацыі буйнага памешчыцкага землеўласніцтва, на падзеле зямлі паміж сялянамі.

Буржуазія Бялінскі разглядаў як гістарычную з'яву, якая мела сваё вялікае мінулае, сваю гісторыю і мае пэўныя заслугі перад чалавецтвам. Празрэлісцвы мысліцеля дапамагала яму ўбачыць неаднароднасць класа буржуазіі. Ён гаварыў, што не на буржуазію наогул, а на вялікі капіталістаў трэба нападаць, як на чуму і халеру. Усё ў капіталістычным грамадстве, пісаў Бялінскі, дрэбна, нікчымна, супярэчліва. Капіталістычнае ўладарства пакрыўляе капітала, калектывы музычна-танцавальнага самадзейнасці Палаца культуры прадэсуюць.

А ў гэты ж час у парку імя Горкага з сучаснымі песнямі і музычнымі п'есамі знаёмілі слухачоў вучні музычнай школы адзінаццацігодкі і музычнага вучылішча імя Глінкі, духавы аркестр тонкасуконнага камбіната.

Вялікія канцэрты адбыліся на дзяржаўнай пляцоўцы ў розных месцах Мінска — на плошчы аўтавадзкіскага пасялка, у леспарку Сталінскага раёна, у пасёлку пагелнага завода № 2 і г. д. У вечары савецкай музыкі ўдзельнічала да 30 прафесійных і самадзейных творчых калектываў. Такія формы азнамлення мінчан з сучасным рэпертуарам савецкіх аўтараў, і асабліва кампазітараў нашай рэспублікі — карысная справа.

На канцы выступала Акадэмічная харава я капіла БССР.

Фота У. Крука.

Падзеі, факты, навіны

КУРС — НА МАЯКІ

Ужо некалькі год у Самуілавіцкім сельскім клубе Мастовскага раёна добра працуе мастацкая самадзейнасць. Тут часта ставяцца зместныя канцэрты. У рэпертуары — народныя песні, танцы, невялікія п'есы. Сёлета калектыв паказваў ужо сваім гледачам вядомыя «Прымакі». Я. Купалы і

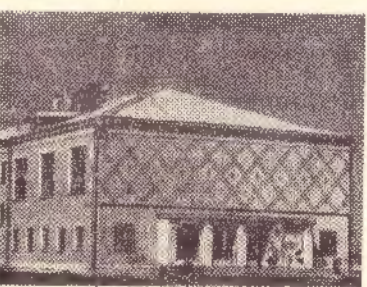
двухактыву п'есу «Мікітаў лапачы» М. Чарота. Цяпер раздзімаюць аднаактыву п'есу «Адвечныя сэрцы».

З канцэртамі калектыв выступіла не толькі ў брыгадах свабоднага вольна. Надыйна быў праведзены тэматычны вечар «Радненне на маякі». Задачай быў аформлен стэнд, на якім змешчаны фатаграфіі перадавых людзей вёскі. Акрамя каласа т. П. Пракавіч расказваў пра поспехі перадавоў, заклікаў усіх членаў партыі следваць іх прыкладу. Апроч пра вольна саваі работы расказалі ланіш дзяржа Каласа Гена Малавіч і зямельна-лавада Ніна Казак. Вялікай біялогія Самуілавіцкай сярэдняй школы Алена Канававіч пазнаміла прысутных, а аратэжнік вытворчасці тытуню. П. ВАЙЦХОВСкі.

Сустрачы з юнымі гледачамі

У Гродна з вялікім поспехам праходзіць гастроль Беларускага рэспубліканскага тэатра юнага гледача. Школьнікі і моладзь ужо пазнаеміліся са спектаклямі «Палаца-кветка» І. Козла, «Дзяўчына з вяснушкі» А. Успенскага і «Квартэт Аляксандра М. Вінікіна». Самым маленькаму гледачу паказаны спектаклі «Прыгоды Чыпаліна», «Казачыя домкі» і «На гарніцы».

Калектыв тэатра выязджае са спектаклямі ў сельскія дамы культуры. Адыбілі першыя сустрачкі артыстаў з працоўнікамі калгасных пабярэж. Так, калгаснікі сельгасаршні імя Сталіна Гродзенскага раёна на сцэне свайго Голена культуры прагледзелі спектакль па п'есе «Не верце шчыні» І. Шамікіна.



У Салігорску пачаў працаваць шырокакранны кінатэатр «Салігорск».

На здымку: новы кінатэатр Беларуска-шахцёраў.

Фота: П. Чайкоўскага.

Канцэрты для ўсіх

У гэты цудоўны чэрвеньскі вечар у мінулы суботу амаль на ўсіх плошчах, у вялікіх скверах і парках беларускай сталіцы гучалі мелодыі знаёмых і незнаёмых нам песень, хараў; на адкрытых сцэнічных пляцоўках выступалі духавыя і народныя аркестры, у вёсках імілава тана праносіліся танцы. Можна падумаць, што гаворка ідзе пра які-небудзь музычны фесталь ці конкурс артыстаў-выканаўцаў. Зусім не. Гэта быў, як яго спісала назвала, «Вечар савецкай музыкі», упершыню арганізаваны для шырокіх колаў слухачоў гаркомам партыі і гарвыканкомам сумесна з Міністэрствам культуры БССР.

На Цэнтральнай плошчы ставіцца шырокую і разнастайную пра

[illegible]

ЗМАТАЊ ЗА НАРОДАЕ ШЧАСЦЕ

1960

УСІМІ СІЛАМІ ДУШЫ СВАЁЙ...

Бялінскі ўзначаліў у рускіх тэатры новыя рэалістычныя напрамкі, пачынальнікам якога з'явіліся Пушкін, Грыбавед, Гоголь — у драматургіі, Шкспір, Мачаваў і Мартынаў — у акцёрскім мастацтве.

Носіцб перадавой рэвалюцыйнай тэорыі, моцна звязаны з народам, Бялінскі ўвасемняў палірамаваў драматургію і тэатр задачам выхавання барысб рускага народа, ператварыў іх у дзейны сродак змагання з самадзяржаўна-прыгонніцкім ладам.

Для рускага тэатра Бялінскі зрабіў не менш, чым для рускай літаратуры. Ён стварыў строўную тэорыю сцэнічнага рэалізму, адаў вялікую ўвагу акцёру — глаўнай дэюнай асобе ў тэатры, заклаў асновы рэалістычнага эстаўткі рускага нацыянальнага тэатра. Ён палымна амагаўся за рэалізм і народнасць у рускіх тэатры, сьвярджаў яго самабытнасць і вялікую ідэйна-выхавачую ролю.

«Тэатр! Тэатр! якім магчымі словам быў ты для мяне...! Якой невыказанай чароўнасцю ўзрушаваў ты... усе струны душы майёй і якія дэюсныя акорды зрываў ты з іх!.. У табе я бачыў усе свет, усеў сусвет, з усёй іх разнастайнасцю і прыгожасцю, з усёй іх прываюнай таінічасцю».

Характэрна, што свой першы літаратурны твор дэзавітацыйна-гадовы Бялінскі прысьвяціў сцэне, напісаўшы для тэатра аўтыпрыгонніцкую драму «Дамітрыў Калінін». Ужо гэты першы драматургічны вопыт, пасля якога Бялінскага выклічалі з Маскоўскага ўніверсітэта, у многім вызначыў шлях будучага рэвалюцыйнага дэмакрата.

Любоў да тэатра з гадамі стала больш палымнай, больш асэнсаванай. Праз два гады ў сваім першым буйным літаратурным крытычным артыкуле тэатрыка ўсклічае: «Тэатр!.. Ші любіце вы тэатр, так, як я люблю яго, г. зн. усімі сіламі душы ваай, з усім энтузіязмам, з усёй палымнасцю, да якой толькі здольна палкая маладосць, прэгна я і страйна да ўражання ад прыгожасці! Або, лепш сказаць, ці можаце вы не любіць тэатр больш, чым усе на свеце, апак добра і ішчэй?.. Ші не ёсць ён выключна самаўладным валадар нашых пачуццяў, гатовы на ўсякі час і пры ўсякіх акалічнасцях абуджаць і хваляваць іх, як узнімае ўраган пясчаныя мелі ў бязмежных стэпах Аравіі?».

Яшчэ праз год Бялінскі піша свой першы тэатральна-крытычны артыкул пад назвай «І мая думка аб ігры п. Каратыя». А яшчэ праз тры гады з'яўляецца слаўны артыкул «Гамлет, драма Шкспіра. Мачаваў у ролі Гамлета». З гэтага часу тэатр глыбока запалае ў думі Бялінскага, запальвае яго агнём барысб за мастацтва, патрыятычнае гоні. Гэны Бялінскага пастаянна звяртаўся да тэатра, падарываўшы яго гісторыі больш чым 180 артыкулаў, рэцензій і нататкаў пра тэатр, драматургію і акцёрскае мастацтва. Да канца свайго жыцця Бялінскі старанням сачыў за ўсімі ўзлётамі і падзеннямі рускага тэатра XIX ст., заўстаў адстойваў яго народна-дэмакратычныя традыцыі, сьвярджаў яго пераўтваральную ролю ў грамадскім жыцці, разглядаў яго як сродак выхавання народа.

Бялінскі гнейна выкрывае рэацыйныя тэатральныя крытэрыі тату Бугарына і Шамяркова, якія адвозілі рускаму тэатру ролю абаронцы ітарэсаў прыгоннага ладу і паліцыйнага савецкага грамадства. Вялікі мысліцель прапастаўляе ім дэмакратычны, сапраўды народны, рэалістычны тэатр.

«О, як было б добра, калі б у нас быў свой народны, рускі тэатр! — марыў Бялінскі. — Сапраўды, бачыць на сцэне ўсё Русь, з яе добром і злом, з яе высокім і сьмешным, чую гаворачымі не лабавымі чару, выклікаючы з трыны мугунасцю фантазіі, бачыць бшч пульса іе магутнага жыцця...».

Уся далейшая дэянасць Бялінскага была накіравана на ажыццэўленне гэтай мары. І ў тым, што рускі нацыянальны тэатр

хутка выйшаў на сусветную арэну, што ён даў свету Шкспіра і Мачавава, Мартынава і Ярыслава, Ленскага і Садюскага, Станіслаўскага і Неймроўна-Данчанку, Шчукина і Хмялёва, што гэты глыбокі рэалістычны тэатр стаў неабходнай патрэбай народа, яго выхаваннем, — ва ўсім гэтым вялікая заслуга Вісарыёна Рыгорава Бялінскага, які ўсю сваю музу і жыццё адаў барысбе за росквіт народнага мастацтва, за стварэнне рускага нацыянальнага тэатра.

Але стварыць свой нацыянальны тэатр нельга на тэбе толькі чужаемай драматургіі. Гэтую думку Бялінскі неаднаразова рэзюмаваў у раззе сваіх артыкулаў. Толькі руска нацыянальна драматургія можа нарадзіць сапраўды рускі нацыянальны тэатр. «Нам трэба мець сваю камедыю, і тады ў нас будзе свой тэатр», — гаворыць Бялінскі. Вось чаму ён так страйна папулярываваў «Рэвізора» Гоголя і «Гора ад розуму» Грыбаведа, лічыў гэтых аўтараў стваральнікамі рускага нацыянальнага тэатра.

На думку Бялінскага, толькі ў рускай і ёсць магчымасць творчы рост і ўдасканаленне майстэрства рускіх акцёраў. У рускай і ёсць, як і адстойвае рускае жыццё, акцёры хутка дэмагюска прыдулі і агульнасць у ігры, ансамблевасць выканання.

Такім чынам, паводле сьвярджэння Бялінскага, нацыянальны тэатр можа паспяхова развівацца на базе свайго нацыянальнага драматургічнага мастацтва.

Уся гісторыя і практыка рускага тэатра, як гісторыя і практыка тэатра народаў СССР, пачынае гэтую думку Бялінскага. Тэатр у Беларусі існаваў таксама даўно, як і ў Расіі. Але нараджэнне сапраўды беларускага тэатра звязана з узнікненнем нацыянальнай беларускай драматургіі — пёс Дуіна-Марцінкевіча, Купалы, Коласа, Міровіча, Чорнага, Самуілінка, Крапівы. Пёсы гэтых драматургаў разам з лепшымі тэатральнымі рускіх савецкіх пісьмнікау вынялі напрамак і змест сучаснага беларускага тэатра. У сцэнічных вобразках драмы «Раскіданае гняздо» і камедыі «Паўлінка», у вобразках фальклорна-гістарычных пёс «Машэка», «Каваль-важод» і «Кастусь Каліноўскі», у народна-гэраічных драмах «Бацькаўшчына», «Салавей», «Вайна — вайне» і «У пушчах Палесся», у сатырычнай камедыі «Кто смеецца апошнім» і ў многіх ішчых творах нацыянальнай беларускай драматургіі здолеў раскрыцца і так ярка зазвучаў сапраўды самабытны талент лепшых акцёраў нашага тэатра — Ул. Крыўчана і Ул. Уладзімірскага, Г. Глебава і Б. Платонава, П. Малчанова і А. Ільініска, Л. Ружыцка і І. Жданова і многіх ішчых.

Нацыянальны рэпертуар узяў на рысы беларускага рэалізму, адстойвае жыццё і быт, беларускага народа, яго ацымныя асаблівасці. Разам з многіма нацыянальным савецкім рэпертуарам ён з'яўляецца рухавікам ідэй свайго народа. У гэтым рэпертуары адстойваецца перш за ўсё сучаснасць, наша жыццёва рэаліскасць. Творчы ўзлёт беларускага тэатра звязаны з такімі буйнымі мастацкімі з'явамі, як пастаўка востра надзённых пёс: «Кар'ера Брыгэліна» і «Перамога» Я. Міровіча, «Гута» Р. Кошча і «Мост Я. Рамановіча, «Мяцэж» Л. Бурмакава і «Враніло» Э. С. Іванова, «Разлом» Б. Лазарэвіча і «Любоў Бравая» К. Трэнева, «Бацькаўшчына» К. Чорнага і «Патрэбна воля» Э. Самуілінка, «Хто смеецца апошнім» і «Пяццю жаваранкі» К. Крапівы, «Канстанцін Заслонаў» А. Маўзона і «Выбачыце, калі ласка» А. Макаёнка і ішч. З'яўленне ў рэпертуары беларускага тэатра фальклорна-гістарычных пёс, такіх, як «Каваль-важод» і «Машэка» Я. Міровіча, «Салавей» Эм. Ядулі, «Несперка» В. Вольскага, у якіх паказана славяна мінулае Беларусі, акцёрка юную выдатную старонку ў гісторыі нацыянальнага тэатра.

Але гэтым не абмяжоўваецца рэпертуар беларускага тэатра. На прынцып усё гора ён паступова ўзагадэцца лепшымі вобразамі беларускай, рускай і зарубежнай класікі.

У залаты фонд беларускага тэатра ўвайшлі спектаклі «Паўлінка» і «Раскіданае гняздо» Я. Купалы, «Апошнія» і «Мяшчане» М. Горкага, «Ваўкі і авечкі» і «Беспасажніца» А. Астроўскага, «Гамлет» і «Рамэа і Джульета» В. Шкспіра.

Як бачым, практыка беларускага тэатра, як і ўсяго многаназнальнага савецкага тэатра, найбольш поўна адстойвала мару Бялінскага аб разнастайным паказанні ў мастацтве рэальнага жыцця. У народным тэатры Бялінскага бачыць «бшч пульса магутнага жыцця» народа. Гэтае «бшч пульса» магчыма ацмчы толькі пры праўдзівым адстойванні карцін народнага жыцця. Таму крытык сьвярджаў, што «калі адстойванне жыцця праўдывае, дык і народнае». Паводле эстаўткі Бялінскага, у пачынае народнасці мастацтва ўваходзіць не толькі рэалізм, але і высокая ідэянасць, без якой немагчыма праўдыва адстойваць у мастацтве дух і светлаглад, звычай і норавы, мору і характар народа.

Драматычнае мастацтва, пісаў Бялінскі, «...можа развівацца толькі на глебе роднага быту, служачы люстрам рэаліскасці свайго народа». Разнастайнае жыццё народа дае драматургу невичэрны матэрыял, і толькі пэат, адаваны ад народа, не здолеў знайсці тэм і сюжэтаў у з'явах і падзеях народнага жыцця.

Між тым, колькі дэюсных з'яў адабываецца ў роднай краіне, у народзе, багатым духам і думкамі! Колькі геніяльных людзей, самаходка вылучыў і вылучае народ! Колькі ж драм, камедый і трагедый можа стварыць пры цудоўных, простых людзей Расіі! — палымна ўсклікаў Бялінскі. І тут жа гнейна крытыкаваў тых, хто першаскажае гэтакім, лічыць, што «у нашым грамадстве няма страсцей, хваляванняў якіх складае разначыннае прыгожасць жыцця». Гэтым мураўя патрыбавалі вялікае рускага крытыка не страцілі свайго значэння і сёння, калі першы заклікае мастакоў паглыбляцца ў самую гучную народнага жыцця, патрабуе праўдывага адстойвання ў мастацтве нашай гераічнай рэаліскасці, паказу вобразна гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва. Патрабаванне крытыка да драматурга і тэатра пісьмні пёсы і стварэнне спектакляў, у якіх жыццё, глыбока і праўдыва было паказана жыццё народа і яго лепшых прадстаўнікоў, — вельмі сучаснае.

Выказванні Бялінскага аб народнасці і высокай ідэянасці тэатра, аб яго вострай сучаснасці і адстойванні рэаліскасці прадэктыравалі той ролю выхавання народа, якую тэатр надаваў тэатру. Асады араў зумела радасць Бялінскага, калі ён бачыў гледаць, які прыходзіў у тэатр не забойца, а каб найбольш глыбока прэзумець рэаліскасць і адчуць асады ад сапраўднага характара. Любоў жа да цудоўнага, цята да мастацтва — адна з выдатных праўд і ўласцівасцей народнага характара. Таму такі сучасны таксама гнейны адказ Бялінскага тым, хто і ў наш час спрабуе або ўсім адабываць выхавальнае значэнне тэатра або звычаі яго ролю да забойляльнага кампаніемента да стагоддзя вялікіх навукова-тэхнічных адкрыццяў, да стагоддзя заваёвы чалавечым космасу.

З пункту гледжання Бялінскага, глядач — не пасіўны элемент тэатра. Яго ўздзеянне на акцёраў і драматургаў актыўнае і ўзэмае.

Добра ведаў Бялінскі акцёраў і публіку Маскоўскага і Пенсбургскага тэатраў, з якіх перавагу адаваў першаму, дзе адчуваўся рэалістычны геній Шкспіра і Мачавава, дзе глядач быў больш дэмакратычным і разнастайным.

Добра ведаў Бялінскі і правільныя пачыны Расіі, але тагачасны стан гэтага тэатра выклікаў у крытыка боль і трысцю. Задачы гэтага тэатра не выходзілі за рамкі забойляльнай установай, а становішка акцёраў у ім было бяспраўнае, джжжж.

Разам з тым Бялінскі глыбока вераў у будучыню свайго Радзімы, прадачы росквіт культуры і мастацтва яе народаў, паспяхова развіцц тэатральнага мастацтва, калі народ Расіі скіне з сабе яро самадзяржаўна-прыгонніцкага ладу. Крытык-дэмакрат шэрада ведаў, што ідалыда той час, калі тэатр стане масавай установай мастацтва, будзе даступны шырокім юлам глядачоў.

І калі б сёння геній Бялінскага мог зірнуць на тэатральную карту свайго Радзімы, убачыць тэатр Украіны і Беларусі, Грузіі і Арменіі, Узбекістана і Казахстану, калі б ён мог разам з намі захаляцца мастацтвам вялікіх майстэрстваў савецкага тэатра, быць сведкам нараджэння тэатра Астроўскага, Чхавы, Горкага і сістэмы акцёрскага мастацтва Станіслаўскага, траўму Маскоўскага Мастацкага тэатра і савецкага балета за рукаём, — ён з той жа палымнасцю і радасцю пэат ўсё гэта новае, прагрэсцывае ў сучасным савецкім тэатры. Гэтак жа, як палымна і ўсклаўвава втаў ён калісьці ўсё новае ў рускім тэатры свайго часу.

А. БУТАКОУ,
кандыдат
мастацтвазнаўства.

Для твораў Бялінскага ў цэлым ужо не будзе смерці... Некаторыя з іх застануцца заўжды жывымі, як і тыя творы, якім яны былі прысвечаны, якія яны вытлумачылі і асвятлілі раз назаўсёды. «Не, уесь я не памру», — мог бы сказаць Бялінскі разам з вялікім паэтам, і пакуль будзе гучаць руская мова, да тых пор, побач з імёнамі Пушкіна, Лермантава і Гоголя, кожнае новае пакаленне будзе зноў і зноў чуць імя Вісарыёна Бялінскага і перацываць яго праоркія старонкі.

Ул. КАРАЛЕНКА.
Бялінскага смага можна назваць заснавальнікам эстаўткі класічнага рэалізму, самыя істотныя бакі якой марксіска-ленінская навука аб літаратуры ўвабрала ў сябе і развіла на новай аснове.
Аляксандр ФАДЗЕЕУ.

Жыватворная крыніца

Жыццё для народа, змагацца за яго шчасце і дабрабыт, гараваць яго горам, пакутаваць яго пакутамі, рэдавацца яго радасцямі, падзяляць яго думкі і спадзяванні, ніколі не адабывае ад існасці асаблівасці ад ітарэсаў грамадства — вась у чым і толькі ў гэтым бачыў Бялінскі сэнс усёй сваёй пошукаў і існасці. «Што мне ў тым, — гаворыў крытык, — што для выбараных ёсць шчасце, калі большасць частка не падзярае яго магчымасці? Прач чаму ад мяне шчасце, калі яно адабывае мяне адным з тысяч і не хачу я яго, калі яно ў мяне не агульнае з меншымі братамі мамі!».

Навуковы дыплаом Бялінскага быў надзвычай шматназначны. Яго мала называць літаратурным крытыкам, гісторыкам літаратуры, бо ён быў яшчэ адначасова і гнейным мысліцелем-рэвалюцыянерам, народным трыбунам, які сучаснаваў у савецкім вялікім мастацкай сілай выказаў глыбокае думкі і саводальнасці ідэалаў народнага мас. Пшчым літаратурна-крытычным артыкулам разначыннае даваў агляды літаратуры, Бялінскі адабываў на самыя хваляючыя пытанні тагачаснага грамадства-палітычнага жыцця. Літаратурна-крытыка была для яго самай яркай і актыўнай формай выяўлення грамадскай думкі, формай прапагандавы новых рэвалюцыйных ідэй. Яна з'яўлялася той трыбунай, на якой Бялінскі рэвалюцыйна дэмакрат заклікаў да знішчэння агідага мікалаўскага рэжыму.

Літаратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Літэратурна-крытыка і публіцысцкая дэянасць Бялінскага аказалі велізарны ўплыў на развіцц літаратурна-навуковых і літаратурнай вытворчасці Расіі, у тым ліку і нашай, беларускай. Рускія і беларускія дэмакраты народна-адабываць яго права на развіцц свайго мовы, культуры, літаратуры, звартаў увагу пісьмнікау на неабходнасць праўдывага адстойвання становішча гераю-сучасніка, які смага пераадавае шлях у светлую будучыню чалавецтва.

Перад яго мудрасцю

Кожная галіна чалавечай дэянасці ведае імёны-сімвалы. Нярэдка, калі хочучы сказаць пра пісьмнікна, што ў яго сціплы талент, гавораць: «ён не Талстой, а пра крытыка скажучы — гэта не Бялінскі». І кожны культурны чалавек зразумее сэнс гэтых метафарычных параўнанняў.

Аднак паспрабуем назваць інашага пісьмнікна Талстым, а крытыка Бялінскім — і атрымаецца надарэччыва. Гейнілыя людзі непатурныя ў свайой самабытнасці. Ніхто не можа быць падобны не вялікага, бо вялікі не падобны ні на каго.

І ўсё ж самы сціплы працэўнік пэра ў душы рэянаваць на вялікіх папярэднікаў. Раўнавага як на ідалаў. У гэтым няма заганы. Наадварот — без самакрантэроў немагчыма сулленна працаваць у любімай галіне, а тым больш працаваць творча. Сама ўсвядомленне, што жыццё ў тэатры Бялінскі, Талстой, Горкі, абуджае пачуццё адказнасці за вынікі ўласнай сціплай працы, ачышчае душу.

Імя Бялінскага заўжды будучы вымаўляць з пашанай, як прынята вымаўляць імя мудрага настуіна. Яно прыходзіць на вушы ў моманты самай шчырай і гарачай размовы аб стане літаратуры, аб яе задачах і прызначэнні, аб яе нуднасці і поспехах. «Вось жуй бы Бялінскі!...» — гавораць, жадаючы папарнуць крытыкаў за адставанне ад надзённых патрэб жыцця. «Бялінскі ўмеў зацікаваць грамадства пазізіяй!», «Бялінскі выхоўваў пісьмнікнаў!...».

Так звычайна пэты і прэзакі дэкараваць крытыкаў. А тая апраўдаваць таксама важкімі аргументамі: «Бялінскі жаў разам з Пушкіным і Гоголем». «У працах Бялінскага жыве не толькі той гайні, але і гейні рускай літаратуры». Разлікі гэтыя таксама слухныя. Праўда, талент крытыка якраз і прэяўляецца ў тым, што крытык умеа адкрываць, выяўляць, маральна падтрымліваць, выхоўваць талентаўных мастакоў. Бялінскі быў выхавальцем слаўных плеяды рускіх пісьмнікнаў, ён сфармаваў аблічце усёй перадавой літаратуры гогаляскага перыяду. Але

ВЯСЛУН БДУЧЫНІ

Выдатны філосаф, крытык і публіцыст, Вялікі ўнёс вялікі ўклад у развіццё гістарычнай навуцы. «Вялікі, будучы найбольш значым з усіх нашых крытыкаў, быў і адным з найбольш значных нашых вучоных», — гавараў М. Г. Чарнышэўскі.

Прайшоўшы складаную філасофскую эвалюцыю ад ідэалізму да матэрыялізму, Вялікі выказаў глыбокае здарэнне да развіцця роўня вытворчасці і матэрыяльнага патрэб людзей у грамадскім развіцці, хоць ужо ў разуменні чалавечай гісторыі ён заставаўся ідэалістам.

Рэвалюцыйна-дэмакратычны светогляд, непакідае перакананне, што рашаючай сілай гістарычнага працэсу з'яўляецца працоўныя масы, што чалавечтва ў сваім паступальным развіцці не ведае межаў, што рэвалюцыйнае навіне немінуха пры пераходзе чалавечай грамадства ад аднаго стану да другога, што буржуазны лад, які ўсталяваўся да таго часу ў Заходняй Еўропе, ёсць толькі прамежкавы этап на шляху да лепшага будучыні, усё гэтае, гэты гістарычны погляд Вялікага адной з вышэйшых дэмакратычных гісторыяграфіі.

Ф. Энгельс у пісьме да рускай мятрыцы Е. Пялява ў 1884 г. мяноў на ўвазе рэвалюцыйна-дэмакратычнага, выключна высока адгукаўся «аб гістарычнай і крытычнай школе ў рускай літаратуры, якая стаіць бяспачна вышэй за ўсё тое, што створана ў Германіі і Францыі афіцыйнай гістарычнай навукай».

В. Р. Вялікі рашуча адвагаўся скептычна сумнявацца ў магчымасці гісторыі як навуцы. Паколькі ён разглядаў гісторыю грамадства як заканамерны паступальны працэс, пастолькі прадметам гістарычнай навуцы, на яго думку, павінен быць закон грамадскага развіцця.

Такое разуменне прадмету гістарычнай навуцы ўзнімае навага, вялікага мыслителя не толькі над дэмакратычнай гісторыяграфіяй Расіі XIX ст., але і над сучасным буржуазным гісторыкам, якія сяродою адмаўляюць заканамерны характар гістарычных падзей, глыбока абумоўлена пераможнага шэсця сіл сацыяльнай і міру.

Крытыкаваў сучасную яму дэмакратычна-буржуазную гісторыяграфію за тое, што яна не поўна адлюстроўвала гістарычны працэс, абмяжоўвалася апісаннем палітычнай гісторыі, Вялікі патрабаваў, каб зместам гістарычнай навуцы сталі рабства, навука, мастацтва, звычкі і г. д. — усё жыццё народа ва ўсёй яго разнастайнасці. А палітычная гісторыя «паўнаважна быць толькі рамаю гісторыі».

Вялікі пакінуў шматлікія заўвагі на пытанні ўсеагульнай гісторыі, якія маюць прычынавае значэнне ў нашы дні.

Разглядаючы гісторыю чалавечай грамадства як адзін заканамерны працэс, ён рашуча выступаў супраць пахлябных вымыслаў каланіялістаў XIX ст. аб «гістарычнасці і спецыфічнасці» народаў Азіі і Афрыкі. Указваў на багатае гістарычнае мінулае Кітая, Індыі і іншых азіяцкіх народаў, Вялікі гарача ве-

стормі, падпарадкоўваліся ў вялікага рускага патрыяты адначасна барышчэўскай дэмакратыі за вызваленне рускага народа ад прыгнёту самаўладства і прыгонства.

Ён выкрываў негуманітарнасць і антынавуковасць канцэпцыі «самыбытнасці» рускага гістарычнага працэсу, якая была выставлена ідэалам афіцыйнай навуцы Пятра I і якую падтрымлівалі славянофілы. Згодна з гэтай ідэяй «тэорыяй», самабытнасць Расіі ў тым, што быццам бы дзяржава тут, у адозненне ад Захаду, узнікла мірна, шляхам прызначэння ўлады народам, што народ адзіны з уладаю, што аб'ектны характар жыцця вызначае мір і згод у дзяржаве, што таму ў Расіі не можа быць класавай барацьбы і рэвалюцыі.

У далатак да гэтага яны сцвярджалі, нібы ўласцівым рускаму народу пахлябнасць і рэлігійнасць гарантуюць спакой і мір на Русі. З гэтых пазіцый імі асуджалі рэформы Пятра I, якія пахлябнасць развіцця краіны і пакончылі з многімі «явімі старадаўнасці».

Вялікі добра ведаў, што гэтыя гістарычныя аргументы служылі абароне самаўладства і прыгонства. Ён паказаў, што аб'ектны характар жыцця не складае «самыбытнасці» Расіі, што ён быў «...ва ўсёх плямён і народаў у патрыярхальным стане».

Факты гісторыі, працягваючы далей Вялікі, сведчаць, што і ў Расіі ішла ўпартая класавая барацьба, барацьба са старою, як і на Захадзе.

У процілегласці абаронцаў прыгоніцкай манархіі, Вялікі гаварыў, што рускі народ у барацьбе за сваю незалежнасць супраць татар-мангольскага арма, перамагавіцкіх інтэрвентаў у 1612 г., супраць нахлыста Напалеона ў 1812 г. правіў не пахлябнасць, а свабодналюбства і непрымальнасць да прыгнёту і заняволення.

Гэтаж, ка паказваюць вялікі крытык выкрываў уяўную рэлігійнасць рускага народа.

«...Гэта па натуре сваёй глыбока атэістычны народ. У ім яшчэ шмат забобнаў, але няма і следу рэлігійнасці... Забобны прахлябнасць з поспехамі цывілізацыі. Рускі народ не такі; мстыяныя экзальтацыя не ў яго натуре; у яго вольнасць многа для гэтага развіцця, асцяжасці і становацкі ў роўне; і вось у гэтым імяна, магчыма, і заключаецца веліч гістарычнага лёсу яго ў будучыні».

Выкрываючы тэорыю абаронцаў самаўладства і прыгонства аб «самыбытнасці» развіцця Расіі, Вялікі адначасова прызнаваў свабодналюбства рускай гісторыі і рускага народа, якія вынікае з прыродных і гістарычных асаблівасцей краіны, звычайна народа.

Ён высока цаніў гэтую свабодналюбнасць, гавараў ён быў крытыкаваў так званую «сепаратную» школу ў рускай гісторыяграфіі (М. Г. Качановіч) за яе нігілістычнае стаўленне да мінулага Расіі.

Павінен быць Радзіма даў сваю распрацоўку і рэвалюцыйна-дэмакратычную ацэнку амаля, усім асноўным праблемам рускай гісторыі.

Працягваючы патрыятычную традыцыю Ляманосава, Радзімава і дэкабрыстаў, Вялікі адважваў на марнасцю тэорыю паходжання рускай дзяржавы.

Вялікі высока ацэньваў ролю п'ятроўскай рэформы, лічыў яе неабходнай для пераадолення адсталасці Расіі. Пры гэтым ён іншы раз дапускаў перавелічэнне ролі самога Пятра I, выяўляючы тэорыю гістарычнага абмежаванасці ў ацэнцы класавых памешчыцка-дэкабрыскага характару яго дзейнасці.

Правільнае выключнае ўвагу да такіх крытычных перыядаў гісторыі нашай краіны, як інтэрвенцыя шведзкіх і польскіх у 1612 г. і нахлыст Напалеона ў 1812 г. Вялікі падкрэсліваў, што ў абодвух выпадках выратаванне Расіі было справой рук самога народа, і бачыў у гэтым доказ яго найвышэйшай творчай сілы, залог яго будучыні.

Перадавая погляд і ідэі Вялікага аказалі плённы ўплыў на наступнае развіццё рэвалюцыйна-дэмакратычнай думкі ў Расіі. Яны леглі ў аснову гістарычных поглядаў яго вучні перамяніў Чарнышэўскага і Даброўскава. Ідэяны спадчына Вялікага і сёння служыць справе прагрэсу, міру і сацыялізму.

ВЫСТАВКА ТВОРАУ БЕЛАРУСІХ МАСТАКОУ

У Брэсцкім Доме тэхнікі адкрыта перасоўная выстаўка твораў беларускіх мастакоў. На ёй прадстаўлены многія жанры выяўленчага мастацтва. Тут бытавае карціна, пейзаж, гісторыка-рэвалюцыйная тэма, партрэт нашата сучасніка, наюрмор. Сярод іх работы мастакоў Данішча, Стасека, Кухарава, Жолта і іншых.

С. СУПРУН.

ДЗВЕ ПРЭМ'ЕРЫ ў Народным тэатры

Два новыя спектаклі падрыхтаваў Народны тэатр Магілёўскага Дома культуры чыгуначнікаў. У першым з іх па п'есе Ляўрычэва «Дзесяць гадоў бліжэй» аповяд пра самадэдаванае барацьбу працоўнага ўласці на стварэнне свабоднага сацыялізму. Другі спектакль па п'есе А. Барановіча «Мастацтва» афармлена М. Кіліава.

Спектакль па п'есе А. Хмельнікіна «Мой сябар Міночка» — падарунак дзецям і нас летніх шмалых навукаў і хараграфічных дружбаў, таварыства. Пастаўлена гэтага спектакля ажыццёлена рэжысёрам Л. Кавалеўскай.

Канцэрты для пугейцаў

Славяца сваёй мастацкай самадэдацыяй Палац культуры гомельскіх чыгуначнікаў імя У. І. Леніна. Тут плёна працуюць хараграфічныя і драматычныя калектывы, шматлікія гурты. Самадэдацыя чыгуначнікаў часта менавіта сустрачае на лінейных станцыях і прыстанках Беларускай магістралі, у рабочых клубках Гомеля, у калгасах і саўгасах вобласці, дзе яны выступаюць з канцэртамі.

Зараз аматары самадэдацыі аб'ядноўваюцца пугейцаў. Днямі яны выступалі на станцыі Вялікай і на станцыі Палац культуры імя У. І. Леніна. Палац культуры імя У. І. Леніна рыхтуецца да выезда на іншыя станцыі Беларускай чыгункі.

Цяпер сустракаюцца выступленні ўдзельнікаў Народнага ансамбля песні і танца. Атрымліваецца ўдзельнікіх мастацкай самадэдацыі Палац культуры імя У. І. Леніна рыхтуецца да выезда на іншыя станцыі Беларускай чыгункі.

КОРАТКА

● Гомель наведаў Гудульскі ансамбль песні і танца. Атрымліваецца ўдзельнікіх мастацкай самадэдацыі Палац культуры імя У. І. Леніна рыхтуецца да выезда на іншыя станцыі Беларускай чыгункі.

● У Мінску адбыўся сход архітэктараў сталіні. Ён быў склікаў Саюзам архітэктараў БССР і архітэктурна-будавальнай секцыяй Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі.

З дакладам «Вынікі трэцяга Усеагульнага з'езда савецкіх архітэктараў і задачы горадабудавальніцкай Беларусі» выступіў старшыня Дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР па справах будаўніцтва і архітэктуры В. Кароль.

● Спектаклем «Іркуцкая гісторыя» па п'есе А. Баранова паў у Магілёве тэатр Рыбінскі драматычны тэатр.

Магілёўчанам таксама будуць паказаны спектаклі «Дыплом на званне чалавек» А. Шур, «Узбегі з начы» Б. Тур, «Усім забыты» Назыма Хікмата.

● Салігорск наведаў артысты Луганскай філармоніі. Яны выступілі з вялікай і разнастайнай канцэртнай праграмай. Салігорцы з цікавасцю паслухалі песні ўкраінскіх і рускіх кампазітараў, прадэдацыі выступілі майстроў розных жанраў.

Святыя кнігі ў Гомелі

На гэты раз плошча імя Леніна ў Гомелі была аддадзена ў распараджэнне кіналюбам і работнікам кінапрамы. Гаспадары кніжкіх багачыў расставалі тут дэкабрыстаў з мастацкай, палітычнай, тэхнічнай, навукова-папулярнай, медыцынскай літаратурай. На святыя кнігі прыехалі работнікі 14 кінгабач, размешчаных у розных раёнах вобласці. Столікі з літаратурнай выставілі кіналюбам Гомеля і гарадскіх аддзелаў «Саюздруку». Многія гамельчане папоўнілі ў гэты дзень асабісты бібліятэчны лепшымі творамі савецкай літаратуры. Значным поспехам сярод кінгабачаў карысталіся і твораў беларускіх пісьмнікаў І. Шамякіна, Я. Скрыпніка, Т. Халецкага, В. Віці, А. Кулашова, П. Кавалева, П. Броўкі, Р. Сабаленкі і інш.

В. СЯМЕНАУ.

На адмыку: кніжны базар у Гомелі.

Фота В. Стрчанкова.

ТЭАТР

Інтэлектуальны падыход паміж акадэмікам Федарам Аляксеевічам Дронавым (артыст Н. Радзінаў) і сваячэнікам Серафімам (артыст М. Барановіч) з'яўляецца свабоднае культурнае прыняццёвых спрычак, якія разгортваюцца ў спектаклі нашых магілёўскіх гасцей «Усё застаецца людзям» (аўтар С. Алейш, рэжысёр Б. Тур, мастак М. Волахаў).

Розум і спрыт сваячэнікі, яго хітрае маскіроўка пад добрамысленае сябра людзей не вытрымліваюць логічнасці і імяне да Дронава аб заганынасці светогляду і дзейнасці сваячэнікі.

У спектаклі велікі тэатра і дасціпна падкрэслена, што фізічна здаровы, сваячэнік на сутнасці ўжо «жывы труш», а безнадзейна хворы, асуджаны на фізічную смерць сваячэнік вучоны поўнадушны «дарожа». У канфікты ідэй перамажыць тая, што грунтуецца на трывалых законах гісторыі грамадскага развіцця, на марксісцка-ленінскім светоглядзе.

Хвароба няўмольна і паслядоўна разбурае арганізм Федара Дронава, надрывае яго сілы. Але дух вучонага, яго творчы гарт усё больш маючы і імяне да новых адкрыццяў павялічваюцца. Пакуты дадалі зморшчыны на твары вучонага, але ярка сваячэнік гарызонтна ачыніў і ў вачах сівага акадэміка. Залпа творчасці састрае яго не маючы сэрца.

Няўмольна Дронаў Н. Радзінаў. Ён паючыя рухавы, дасціпны, жылы. Атрымліваецца шматлікі характар. Гэта выдатны вучоны і «чалавек для людзей», якому ўласцівы гней і душныя мыкласы, суровая прыняццёвых абароне навуковых пазіцый і незвычайная пачыстнасць, лірычнасць у адносінах з бліжэйшымі людзямі.

«Канфіліт» хвароба цела і здаровага духу толькі неабяспечу ператварыць вучонага-навукара ў навукара. Атрымліваецца пачыстнасць тэатра. «Зорны вобраз» у імя. Перад намі захолены выскароднай ідэя вучоны, галоўная мэта якога—адкрыць людзям акно ў будучыню, у неабсяжны прасторы космосу.

Герой Н. Радзінава — чалавек высокаінтэлектуальны, надзвычай інтэлігентны, на ўнутраным і вонкавым абачыі яго выразна прыкметны адзнакі імя творчай індывідуальнасці. Ён заўсёды адухоўлены, акрылены сваім ідэалам. І разам з тым Дронаў просты, прыватны чалавек з перадавай і непрыхістай уласцінасцю ў вернасці абранай ім шляху ў навуцы і ў жыцці.

І, мабыць, галоўнай вызначальнай рысай героя Радзінава з'яўляецца тое, што ён заўсёды знаходзіцца ў стане глыбокага роздуму, нават тады, калі адзін, што акадэмік адначасна ад разумення працы і выключна са зямі.

Днямі спектаклем «Выгнанне блудніцы» І. Шамякіна пачаў свае гастролі ў Мінску беларускі дзяржаўны драматычны тэатр імя Якуба Коласа.

У спектаклях заняты артысты: А. Ільінін, Ф. Шамака, Я. Яленская, Г. Маркіна, А. Шалей, Е. Лагоўская, З. Канальска, Г. Гарбук, Л. Кушчэнін і інш.

Рэжысёр спектакля Б. Браганаў, мастак Я. Нікалаў, кампазітар І. Любан.

На адмыку мы бачым сцэну са спектакля «Выгнанне блудніцы».

У роліх: Гаворкі—артыст Ф. Шамака, Галі—артыстка Я. Яленская, Янікава — артыст Г. Гарбук.

ДРОНАУ І ЯГО СЯБРЫ

чайната жыццёвага рытму. Такай спецыфічнай характар, як Дронаў, нельга стварыць без сапраўднага творчага натхнення, высокага прафесіяналізму артыста, сваячэнікі Серафіма (артыст М. Барановіч) з'яўляецца свабоднае культурнае прыняццёвых спрычак, якія разгортваюцца ў спектаклі нашых магілёўскіх гасцей «Усё застаецца людзям» (аўтар С. Алейш, рэжысёр Б. Тур, мастак М. Волахаў).

Розум і спрыт сваячэнікі, яго хітрае маскіроўка пад добрамысленае сябра людзей не вытрымліваюць логічнасці і імяне да Дронава аб заганынасці светогляду і дзейнасці сваячэнікі.

У спектаклі велікі тэатра і дасціпна падкрэслена, што фізічна здаровы, сваячэнік на сутнасці ўжо «жывы труш», а безнадзейна хворы, асуджаны на фізічную смерць сваячэнік вучоны поўнадушны «дарожа». У канфікты ідэй перамажыць тая, што грунтуецца на трывалых законах гісторыі грамадскага развіцця, на марксісцка-ленінскім светоглядзе.

Хвароба няўмольна і паслядоўна разбурае арганізм Федара Дронава, надрывае яго сілы. Але дух вучонага, яго творчы гарт усё больш маючы і імяне да новых адкрыццяў павялічваюцца. Пакуты дадалі зморшчыны на твары вучонага, але ярка сваячэнік гарызонтна ачыніў і ў вачах сівага акадэміка. Залпа творчасці састрае яго не маючы сэрца.

Няўмольна Дронаў Н. Радзінаў. Ён паючыя рухавы, дасціпны, жылы. Атрымліваецца шматлікі характар. Гэта выдатны вучоны і «чалавек для людзей», якому ўласцівы гней і душныя мыкласы, суровая прыняццёвых абароне навуковых пазіцый і незвычайная пачыстнасць, лірычнасць у адносінах з бліжэйшымі людзямі.

«Канфіліт» хвароба цела і здаровага духу толькі неабяспечу ператварыць вучонага-навукара ў навукара. Атрымліваецца пачыстнасць тэатра. «Зорны вобраз» у імя. Перад намі захолены выскароднай ідэя вучоны, галоўная мэта якога—адкрыць людзям акно ў будучыню, у неабсяжны прасторы космосу.

Герой Н. Радзінава — чалавек высокаінтэлектуальны, надзвычай інтэлігентны, на ўнутраным і вонкавым абачыі яго выразна прыкметны адзнакі імя творчай індывідуальнасці. Ён заўсёды адухоўлены, акрылены сваім ідэалам. І разам з тым Дронаў просты, прыватны чалавек з перадавай і непрыхістай уласцінасцю ў вернасці абранай ім шляху ў навуцы і ў жыцці.

І, мабыць, галоўнай вызначальнай рысай героя Радзінава з'яўляецца тое, што ён заўсёды знаходзіцца ў стане глыбокага роздуму, нават тады, калі адзін, што акадэмік адначасна ад разумення працы і выключна са зямі.

Днямі спектаклем «Выгнанне блудніцы» І. Шамякіна пачаў свае гастролі ў Мінску беларускі дзяржаўны драматычны тэатр імя Якуба Коласа.

У спектаклях заняты артысты: А. Ільінін, Ф. Шамака, Я. Яленская, Г. Маркіна, А. Шалей, Е. Лагоўская, З. Канальска, Г. Гарбук, Л. Кушчэнін і інш.

Рэжысёр спектакля Б. Браганаў, мастак Я. Нікалаў, кампазітар І. Любан.

На адмыку мы бачым сцэну са спектакля «Выгнанне блудніцы».

У роліх: Гаворкі—артыст Ф. Шамака, Галі—артыстка Я. Яленская, Янікава — артыст Г. Гарбук.

Тай спецыфічнай характар, як Дронаў, нельга стварыць без сапраўднага творчага натхнення, высокага прафесіяналізму артыста, сваячэнікі Серафіма (артыст М. Барановіч) з'яўляецца свабоднае культурнае прыняццёвых спрычак, якія разгортваюцца ў спектаклі нашых магілёўскіх гасцей «Усё застаецца людзям» (аўтар С. Алейш, рэжысёр Б. Тур, мастак М. Волахаў).

Розум і спрыт сваячэнікі, яго хітрае маскіроўка пад добрамысленае сябра людзей не вытрымліваюць логічнасці і імяне да Дронава аб заганынасці светогляду і дзейнасці сваячэнікі.

У спектаклі велікі тэатра і дасціпна падкрэслена, што фізічна здаровы, сваячэнік на сутнасці ўжо «жывы труш», а безнадзейна хворы, асуджаны на фізічную смерць сваячэнік вучоны поўнадушны «дарожа». У канфікты ідэй перамажыць тая, што грунтуецца на трывалых законах гісторыі грамадскага развіцця, на марксісцка-ленінскім светоглядзе.

Хвароба няўмольна і паслядоўна разбурае арганізм Федара Дронава, надрывае яго сілы. Але дух вучонага, яго творчы гарт усё больш маючы і імяне да новых адкрыццяў павялічваюцца. Пакуты дадалі зморшчыны на твары вучонага, але ярка сваячэнік гарызонтна ачыніў і ў вачах сівага акадэміка. Залпа творчасці састрае яго не маючы сэрца.

Няўмольна Дронаў Н. Радзінаў. Ён паючыя рухавы, дасціпны, жылы. Атрымліваецца шматлікі характар. Гэта выдатны вучоны і «чалавек для людзей», якому ўласцівы гней і душныя мыкласы, суровая прыняццёвых абароне навуковых пазіцый і незвычайная пачыстнасць, лірычнасць у адносінах з бліжэйшымі людзямі.

«Канфіліт» хвароба цела і здаровага духу толькі неабяспечу ператварыць вучонага-навукара ў навукара. Атрымліваецца пачыстнасць тэатра. «Зорны вобраз» у імя. Перад намі захолены выскароднай ідэя вучоны, галоўная мэта якога—адкрыць людзям акно ў будучыню, у неабсяжны прасторы космосу.

Герой Н. Радзінава — чалавек высокаінтэлектуальны, надзвычай інтэлігентны, на ўнутраным і вонкавым абачыі яго выразна прыкметны адзнакі імя творчай індывідуальнасці. Ён заўсёды адухоўлены, акрылены сваім ідэалам. І разам з тым Дронаў просты, прыватны чалавек з перадавай і непрыхістай уласцінасцю ў вернасці абранай ім шляху ў навуцы і ў жыцці.

І, мабыць, галоўнай вызначальнай рысай героя Радзінава з'яўляецца тое, што ён заўсёды знаходзіцца ў стане глыбокага роздуму, нават тады, калі адзін, што акадэмік адначасна ад разумення працы і выключна са зямі.

Днямі спектаклем «Выгнанне блудніцы» І. Шамякіна пачаў свае гастролі ў Мінску беларускі дзяржаўны драматычны тэатр імя Якуба Коласа.

У спектаклях заняты артысты: А. Ільінін, Ф. Шамака, Я. Яленская, Г. Маркіна, А. Шалей, Е. Лагоўская, З. Канальска, Г. Гарбук, Л. Кушчэнін і інш.

Рэжысёр спектакля Б. Браганаў, мастак Я. Нікалаў, кампазітар І. Любан.

На адмыку мы бачым сцэну са спектакля «Выгнанне блудніцы».

У роліх: Гаворкі—артыст Ф. Шамака, Галі—артыстка Я. Яленская, Янікава — артыст Г. Гарбук.

Тай спецыфічнай характар, як Дронаў, нельга стварыць без сапраўднага творчага натхнення, высокага прафесіяналізму артыста, сваячэнікі Серафіма (артыст М. Барановіч) з'яўляецца свабоднае культурнае прыняццёвых спрычак, якія разгортваюцца ў спектаклі нашых магілёўскіх гасцей «Усё застаецца людзям» (аўтар С. Алейш, рэжысёр Б. Тур, мастак М. Волахаў).

Розум і спрыт сваячэнікі, яго хітрае маскіроўка пад добрамысленае сябра людзей не вытрымліваюць логічнасці і імяне да Дронава аб заганынасці светогляду і дзейнасці сваячэнікі.

У спектаклі велікі тэатра і дасціпна падкрэслена, што фізічна здаровы, сваячэнік на сутнасці ўжо «жывы труш», а безнадзейна хворы, асуджаны на фізічную смерць сваячэнік вучоны поўнадушны «дарожа». У канфікты ідэй перамажыць тая, што грунтуецца на трывалых законах гісторыі грамадскага развіцця, на марксісцка-ленінскім светоглядзе.

Хвароба няўмольна і паслядоўна разбурае арганізм Федара Дронава, надрывае яго сілы. Але дух вучонага, яго творчы гарт усё больш маючы і імяне да новых адкрыццяў павялічваюцца. Пакуты дадалі зморшчыны на твары вучонага, але ярка сваячэнік гарызонтна ачыніў і ў вачах сівага акадэміка. Залпа творчасці састрае яго не маючы сэрца.

Няўмольна Дронаў Н. Радзінаў. Ён паючыя рухавы, дасціпны, жылы. Атрымліваецца шматлікі характар. Гэта выдатны вучоны і «чалавек для людзей», якому ўласцівы гней і душныя мыкласы, суровая прыняццёвых абароне навуковых пазіцый і незвычайная пачыстнасць, лірычнасць у адносінах з бліжэйшымі людзямі.

«Канфіліт» хвароба цела і здаровага духу толькі неабяспечу ператварыць вучонага-навукара ў навукара. Атрымліваецца пачыстнасць тэатра. «Зорны вобраз» у імя. Перад намі захолены выскароднай ідэя вучоны, галоўная мэта якога—адкрыць людзям акно ў будучыню, у неабсяжны прасторы космосу.

Герой Н. Радзінава — чалавек высокаінтэлектуальны, надзвычай інтэлігентны, на ўнутраным і вонкавым абачыі яго выразна прыкметны адзнакі імя творчай індывідуальнасці. Ён заўсёды адухоўлены, акрылены сваім ідэалам. І разам з тым Дронаў просты, прыватны чалавек з перадавай і непрыхістай уласцінасцю ў вернасці абранай ім шляху ў навуцы і ў жыцці.

І, мабыць, галоўнай вызначальнай рысай героя Радзінава з'